

En statsministers egen copinghistoria – om liv och död

Recenserad bok: I sällskap med döden

Författare: Ingvar Carlsson

Förlag: Albert Bonniers Förlag, Stockholm, 2023

Det finns flera skäl till att vår tidigare socialdemokratiska statsminister Ingvar Carlsson skrivit ännu en bok. Denna gång med fokus på att vara i sällskap med döden. Det här är en bok om stora och därmed betydande förluster för många människor i samhället och i världen men texten innehåller många existentiella tankar och reflektioner inifrån författaren själv. Att skriva och tala om döden är viktigt och borde inta en större plats för många människor och i olika sammanhang då vi talar om livet och livsloppet. I boken *I sällskap med döden* skriver Ingvar Carlsson om hur han mött döden, förlusterna och den livsomställning som olika händelser har haft för honom själv inom privatlivet och i det politiska livet.

Ingvar Carlsson skriver om sin historia, uppväxten och hur han förlorade sin pappa som ung. Om dessa händelser i barndomen beskriver han på ett väldigt nära sätt i boken. Att tidigt förlora en förälder. Om detta och många livshändelser berättar han om plötslig och oväntad död. I boken får läsaren följa Ingvar Carlssons utveckling som socialist, samhällsdebattör, politiker men även hans stora intresse för ämnen som nationalekonomi och statsvetenskap. Han skriver om Karin Kock (1936-1966) som var det första kvinnliga statsrådet i Sverige och landets första kvinnliga professor i nationalekonomi. Läsaren får genom denna bok även en historisk belysning av socialdemokratiska kvinnors gärningar vilket är intressant men ger emellertid en begränsad bild av kvinnohistoriska perspektiv och till exempel hur många kvinnor som verkade inom områden som socialpolitiken utanför socialdemokratin.

Författaren berättar om förlusten av sin nära vän och kollega, landets statsminister Olof Palme (1927-1986), utrikesminister Anna Lindh (1957-2003) och flera andra personer som till exempel politiker på den internationella arenan. I berättelsen framträder också en historia om coping det vill säga bemästring. Vilka strategier använder människan vid stora livsförändringar? I förordet skriver Ingvar Carlsson: ”Det är ofrånkomligen så att jag i hela mitt liv har haft sällskap med döden. Den har ett antal gånger påverkat mig brutalt, förändrat mina förutsättningar och på sina villkor tvingat mig vidare” (s.9). Han har inte haft något val utan varit tvungen att kämpa och gå vidare. I boken tecknas en bild som jag skulle vilja beskriva som en copinghistoria nämligen en berättelse om bemästringens betydelse och hur författaren gör återblickar och nedtecknar sina reflektioner och inre tankar. Händelse efter händelse beskrivs och läsaren får ta del av författarens inre tankar, reflektioner men också vilka strategier som där och då användes av honom för att kunna hantera situationer och livet.

I boken finns även hans tankar om kvinnors utsatthet, ojämlikhet och patriarkatet. Många av personerna återfinns inom svensk socialdemokrati och flera kvinnor i olika socialdemokratiska regeringar beskrivs bland annat från Tage Erlanders regering. Bland annat beskrivs kort den socialdemokratiska socialministern Gertrud Sigurdsen (1923-2015). Ingvar Carlsson skriver: ”De har alla vittnat om bristande förståelse och ett motstånd som de mötte, både inom politiken och från samhället i stort. Tillsammans gjorde de en historisk insats och drev igenom grundläggande förändringar för rättvisa och jämställdhet” (s.158).

Mänskliga rättigheter och humanism beskrivs som en röd tråd igenom texten. I boken skriver han om Alzheimers sjukdom, hopp och tro samt hur livet är att vara anhörig och vilka konsekvenser som sjukdomen kan få för en människa och familjen. Ingvar Carlsson berättar om hustruns sjukdom och deras liv tillsammans. Här skriver han om livsförändringar, känslor och kamper som han själv och familjen haft såväl före Covid-19 pandemin som under nedstängningen i samhället under pandemin. Det var också en av författarnas drivkrafter att skriva boken. I texten *I sällskap med döden* sätter Ingvar Carlsson ord på sina inre tankar om sin livsresa. Det är en varm bok där författaren delar med sig av händelser, livsomställning men även om språkets betydelse. Det är en bok som kan rekommenderas för läsning då den är viktig att diskutera utifrån humanism, människovärdesprincipen och vart vårt samhälle är på väg i framtiden. Det är också författarens egen önskan.

Jörgen Lundälv
Docent i socialt arbete, institutionen för socialt arbete,
Göteborgs universitet